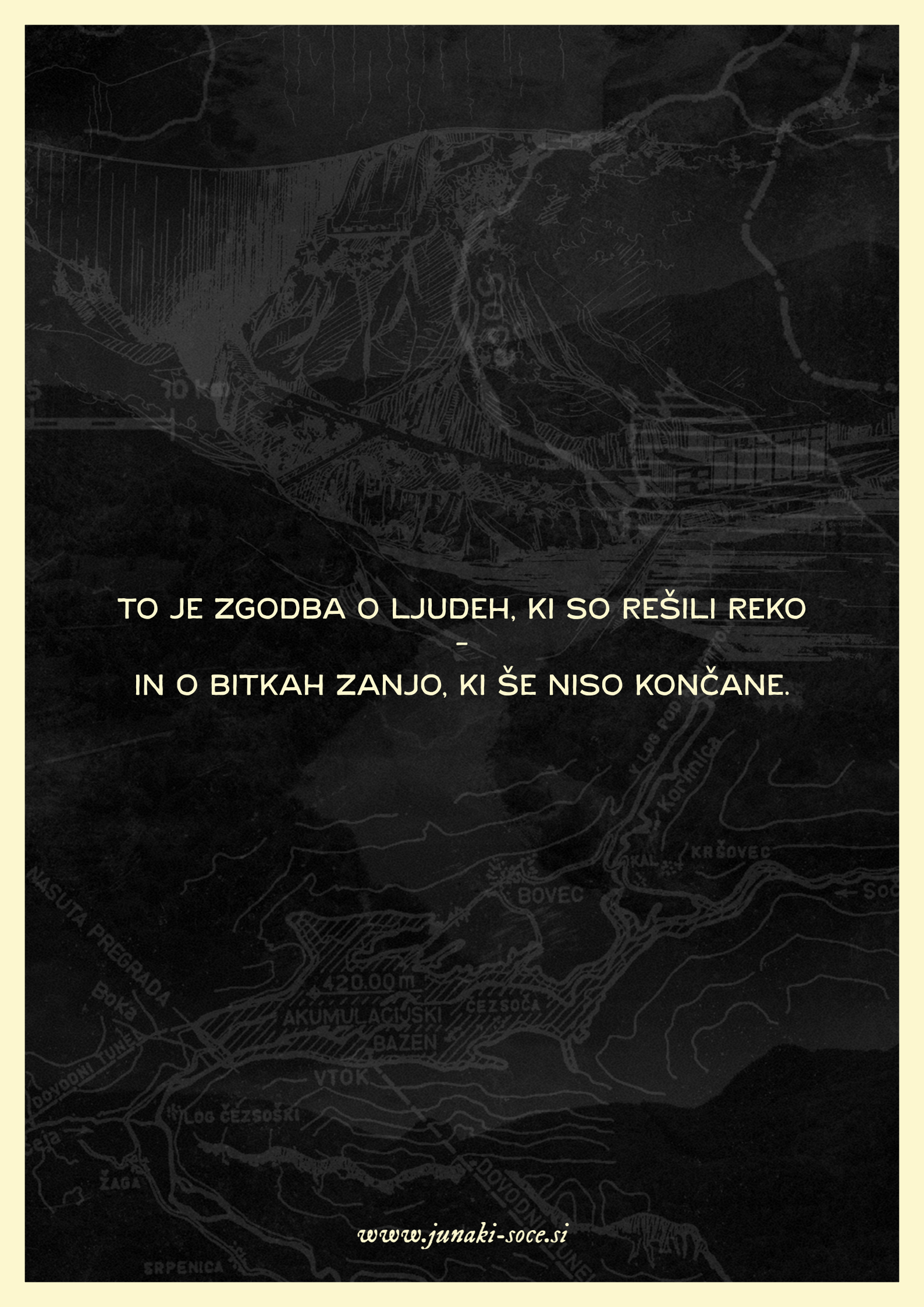

JUNAKI SOGE

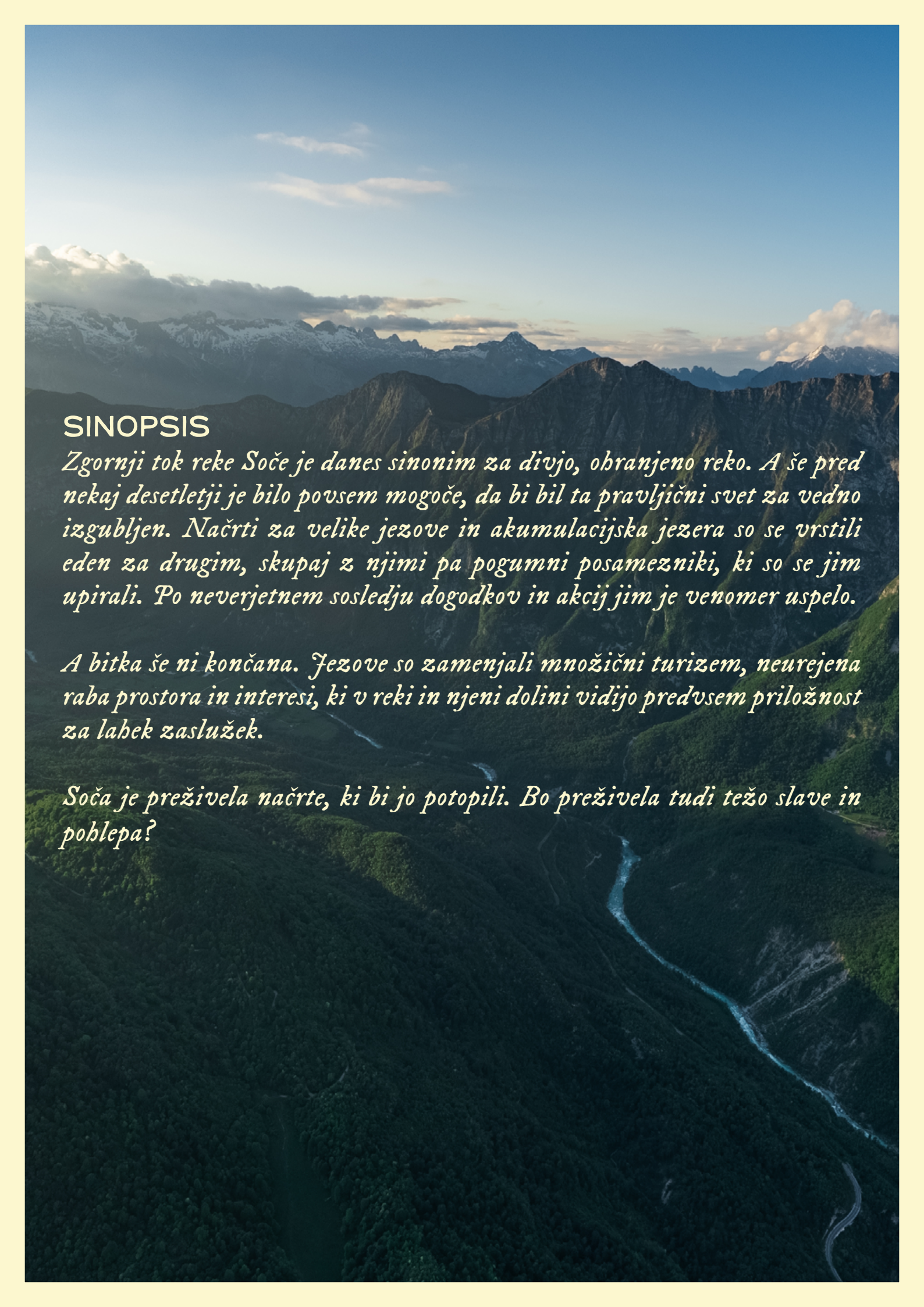
Celovečerni dokumentarni film (77')

PREDSTAVITEV ZA ŠOLE

TO JE ZGODBA O LJUDEH, KI SO REŠILI REKO
—
IN O BITKAH ZANJO, KI ŠE NISO KONČANE.

www.junaki-soce.si

SINOPSIS

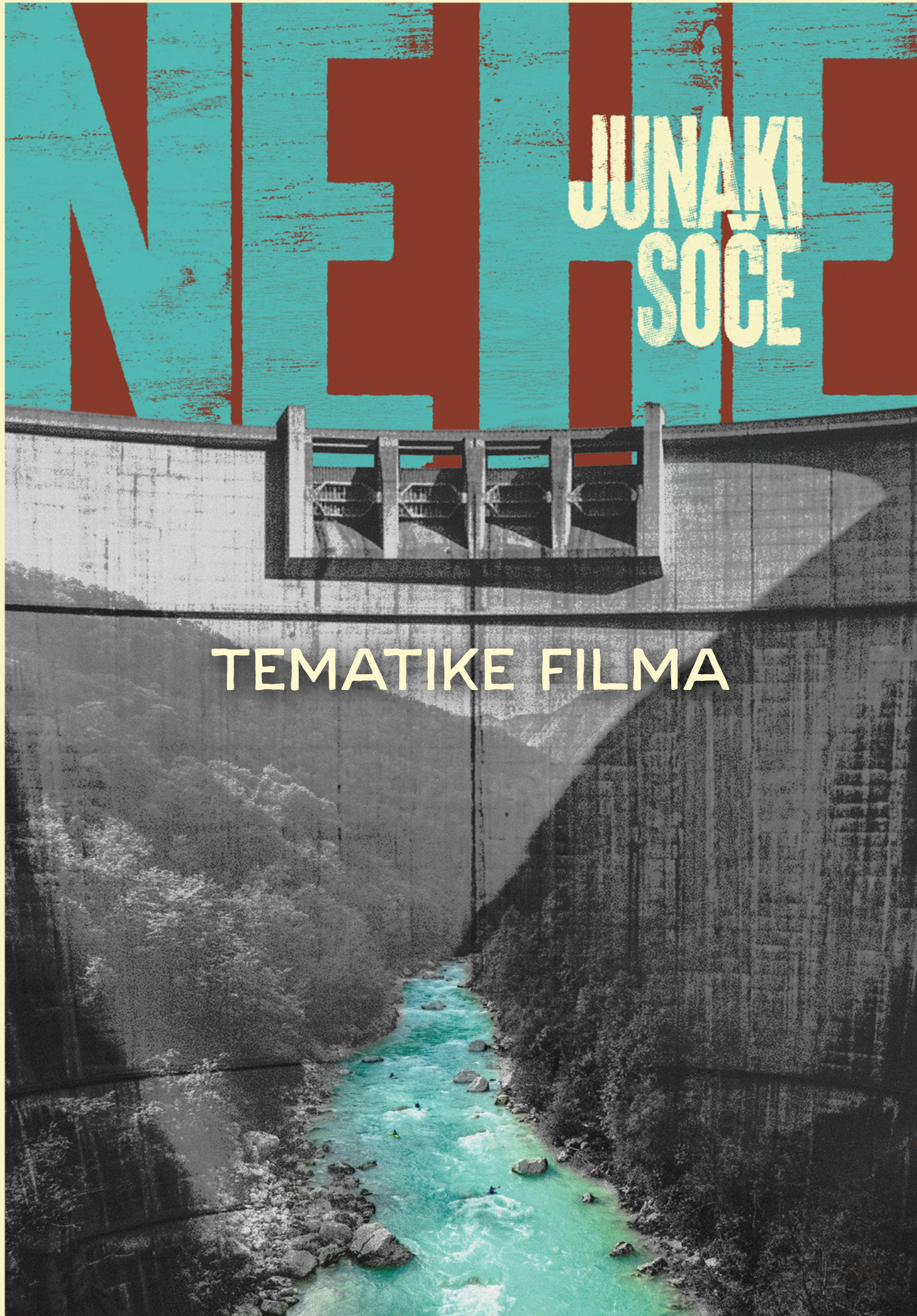
Zgornji tok reke Soče je danes sinonim za divjo, ohranjeno reko. A še pred nekaj desetletji je bilo povsem mogoče, da bi bil ta pravljичni svet za vedno izgubljen. Načrti za velike jezove in akumulacijska jezera so se vrstili eden za drugim, skupaj z njimi pa pogumni posamezniki, ki so se jim upirali. Po neverjetnem sosledju dogodkov in akcij jim je venomer uspelo.

A bitka še ni končana. Jezove so zamenjali množični turizem, neurejena raba prostora in interesi, ki v reki in njeni dolini vidijo predvsem priložnost za lahek zaslužek.

Soča je preživela načrte, ki bi jo potopili. Bo preživela tudi težo slave in pohlepa?

JUNAKI SOČE

TEMATIKE FILMA

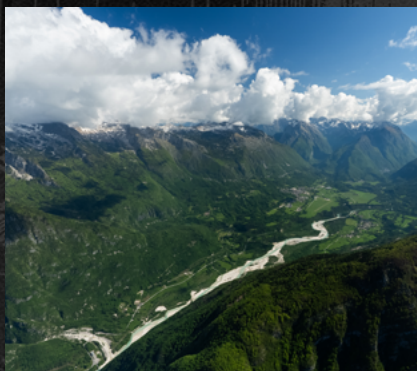

ZGODOVINA

Film kronološko obravnava napredek zaježevanja rek v Alpah za potrebe proizvodnje hidroenergije, kar je širši okvir filmske pripovedi. Zatem se usmeri v dolino Soče in kronološko, vse od časov Avstroogrške, prek WWI, Kraljevine Italije, WWII in Jugoslavije, prikaže načrte za izvebo velikih jezov na Soči. Pozornost posveča razlogom za načrtovane velike infrastrukturne projekte in podaja objektivne razlage zanje.

Glavnina filmske pripovedi se sicer odvija v letih med 1960 in 1980, ko je bil boj za ohranitev Zgornje Soče najbolj intenziven. To obdobje je predstavljeno z bogato bero arhivskih posnetkov, ki orišejo tedanje politične in družbene razmere.

Zadnji del filma pa se posveča dogodkom iz časa samostojne Slovenije, ko Soča postane svetovno znana in kot taka zanimiva za turizem in druge oblike gospodarskega izkoriščanja, ki od reke že terjajo davek. Film je dokument časa – skozi zgodbo o Soči odseva politične, družbene in gospodarske razmere različnih obdobj ter spreminjajoč se odnos družbe do reke in narave.

GEOGRAFIJA

Filmska pripoved preko celotne dolžine predstavlja geografske značilnosti doline Soče, glavna pozornost pa je seveda usmerjena na reko Sočo. Prek panoramskih in zračnih posnetkov doline predstavlja širšo sliko geografskega prostora zgornjega Posočja, prek detajlnih posnetkov rečne struge in pripovedi ljudi, ki so reko varovali, pa ponuja mnoge informacije o tem izrazito hudourniškem alpskem vodotoku.

Večina posnetkov je nastala v obdobju zgodnje pomladi, ko je rastje ob Soči najbolj bujno, živalstvo najbolj pestro, vodostaj reke pa zaradi taljenja snega visoko v gorah nad Sočo najbolj bogat. Hidrogeografsko film predstavi reko v vsem svojem razponu; od silno nizkih poletnih in zimskih pretokov do izjemnih visokih voda, ki Sočo z obilnimi deževji napolnijo v pozni jeseni.

Zgodba se dotika tudi demografskega vidika zgornjega Posočja, saj prikazuje lokalno prebivalstvo skozi čas in njihovo tradicionalno rabo prostora, ki je v teh koncih še živa in dobičkonosna. Nikjer drugje v Sloveniji namreč ni toliko aktivnih pašnih in sirarskih planin.

BIOLOGIJA

Film se ponaša z izjemnimi posnetki živega sveta iz voda reke Soče in njenih obrežij. Za potrebe filma je snemalna ekipa namenila kar 195 snemalnih dni, v zameno za vztrajnost pa zajela nekatere še nikdar videne prizore iz živalskega sveta. V filmu je moč videti jelena (*Cervus elaphus*), ki se podi za tropom košut, pojočo kotorno (*Alectoris graeca*), gnezdečo kolonijo čebelarjev (*Merops apiaster*), beloglavega jastreba (*Gyps fulvus*), veliko uharico (*Bubo bubo*), kobranko (*Natrix tessellata*), piko na i pa predstavljajo podvodni bližnji posnetki soških postrvi (*Salmo marmoratus*). Eno od njih je snemalec redno obiskoval več let, na koncu pa pridobil dovoj njenega zaupanja, da ga je s kamero spustila neverjetno blizu.

Od zanimivih in redkih habitatov so prikazani tudi obrečni gozdovi, visokogorske planine in ekstenzivni travniki, ki gostijo nebroj cvetic in žuželk. Poudarek je na ekologiji vrst, saj je vsaka izmed njih prikazana v svojem optimalnem bivalnem okolju, ki ga dolina Soče redkim vrstam še nudi. Na vsak način so tovrstni posnetki za tak žanr filma nepričakovana, a silno dobrodošla popestritev.

EKONOMIJA

Čeprav osredotočen na podvige, ki so omogočili zaščito reke Soče pred velikimi posegi, film kljub temu objektivno prikazuje arhivske posnetke razlag in argumentov za gradnjo hidroenergetskih objektov na Soči.

Ob obilici zgodovinskih intervjujev in arhivskih prispevkov na temo zaježitve Soče s projektom HE Trnovo in HE Kobarid filmska pripoved ponuja vpogled v razmišljanje tedanjih projektantov, politikov in gospodarstvenikov, ki so v resnici potrebovali dodaten vir električne energije. Električna je namreč kri moderne civilizacije in brez nje si dandanes ne moremo predstavljati življenja. Med leti 1960 in 1980, torej v obdobju, ki je glavni fokus filma, so bile potrebe in zahteve po električni energiji ob gradnji vedno novih elektrarn v okviru Jugoslavije še toliko večje.

V zadnjem delu pa se film posveča razvoju danes najpomembnejše lokalne panoge gospodarstva - turizmu. Prikaže njegove začetke, razvoj in današnji kaos, ki ne koristi več ne reki, ne lokalnemu prebivalstvu.

NARAVOVARSTVO

Glede na to, da je film posvečen zgodbi o reševanju reke Soče pred uničenjem, ki bi ga povzročile velike zajeze, je naravovarstvo ena glavnih tem filma. Prikazuje namreč začetke naravovarstvenih teženj na slovenskem ozemlju, njihova ozadja, osebne pripovedi in kompleksnost tovrstnih angažiranj. Rešitev in zaščita zgornje Soče je nedvomno eden največjih uspehov slovenskega naravovarstva in prav je, da s tem filmom končno dobiva svojo prepoznavnost. Med snemanjem intervjujev s protagonisti filma je bilo med vrsticami namreč večkrat omenjeno, da brez boja za Sočo ne bi bilo Triglavskega narodnega parka - toliko o pomembnosti teh akcij.

Zanimiv vpogled v dojemanje naravovarstva pa ponuja zadnji del filma, kjer protagonisti delijo svoje presenetljivo, a dobro argumentirano mnenje o zelenem prehodu, modernem naravovarstvu in turizmu, ki da je pred leti Sočo rešil, zdaj pa predstavlja največjo grožnjo zanj. To pošilja pomemben signal - naravovarstvo je potrebno, tako kot vse ostale družbene sisteme oz. gibanja - redno preizpraševati.

AKTIVNO DRŽAVLJANSTVO

V reševanje Soče so bili vključeni tako strokovnjaki iz področja biologije, geografije in urbanizma kot posamezniki, ki niso bili strokovno podkovani v teh smereh, a so s skupnimi močmi vseeno dosegli skoraj neverjetno. Glavni med njimi - protagonisti filma - so bili začasa upora proti HE Kobarid študentje. Čas sedemdesetih letih prejšnjega stoletja je bil čas socializma, ko nasprotovanje odločitvam oblasti ni bilo dobro sprejeto, celo vse prej kot to. A ti posamezniki so, ker so čutili in vedeli, da je to kar počnejo prav, tvegali svoje štipendije, kariere, službe in ugled v skupnosti. Čeprav je bil uspeh maloverjeten, so vztrajali in iskali vedno nove načine aktivacij. Povezovanje z akademskimi krogi in študenti širom Slovenije, direktne 'diverzantske' akcije, pošiljanja pisem, pisanja spomenic, organizacija javnih tribun in informiranje domačinov so sčasoma zrasli v gibanje, ki se ga je zbala celo takratna oblast. Tako zbala, da je popustila.

Film nastavlja ogledalo današnji, pogosto apatični in nezainteresirani mladini, ki jo bo Soča (in še kakšna druga reka, gozd ali travnik) prav kmalu, hočeš nočeš, potrebovala za ponoven boj za svojo ohranitev.

PROJEKCIJE FILMA ZA ŠOLE

Naša celovečerna filma Nepoškodovane (The Undamaged) in Ena za reko: Zgodba Save sta bila prikazana več kot 5.000 dijakom in učencem iz 29 šol širom Slovenije.

Nedvomno gre tudi pri dokumentarcu Junaki Soče za film, ki po ogledu ponuja mnoge različne načine obravnavanja predstavljenih tematik in s tem daje možnosti za dodatne didaktične vsebine.

Šolam lahko ponudimo projekcijo filma v sodelovanju z lokalnimi kinematografi. Doslej se je za najbolj preverjen in učinkovit koncept izkazal način, da šola po pogovoru z našim vodjo distribucije kontaktira vodstvo njim najbližjega kina, to pa se potem obrne na nas glede tehnikalij. Skupaj določimo znesek vstopnice (običajno 5-7 EUR na učenca oz. dijaka), inkaso od tega pa se deli 50% - 50% med distributerja in kinematograf.

Kontakt: info@junaki-soce.si ali 040 294 468

POGOVOR PO PROJEKCIJI

Če se uspemo terminsko uskladiti, na predstavitev filma oz. pogovor po filmu lahko pridejo tudi režiser, producent, snemalec in/ali glavni protagonisti filma. Član ekipe filma po končani projekciji pride na oder in predstavi zakulisje snemanja filma, podeli nekaj zanimivosti, zatem pa publiko pozove k vprašanju. Na dosedanjih šolskih projekcijah smo od učencev in dijakov običajno dobili kopico zanimivih vprašanj, zato se nadejamo, da bo pri pogovorih po projekciji filma Junaki Soče podobno.

V tem primeru gostovanja članov ekipe filma šola krije njihove potne stroške (0,43 EUR/km). Za ta namen po naročilnici lahko izdamo e-račun.

USTVARJALCI FILMA

Režiserija ROK ROZMAN
ROŽLE BREGAR

Scenarist ROK ROZMAN
Producent ROK ROZMAN
Produkcija LEeway COLLECTIVE
Koproducenti VIZUALIST D.O.O.
RTV SLOVENIJA

Film je nastal s podporo SLOVENSKI FILMSKI CENTER

Dodatni podporniki PATAGONIA
NRS
PYRANHA KAYAKS
BIA D.O.O.

Kamera ROŽLE BREGAR
ROK ROZMAN

Direktor fotografije ROŽLE BREGAR
Snemalci zvoka GAŠPER LOBOREC
TOM LEMAJIČ
ROŽLE BREGAR
ROK ROZMAN
TADEJ GORZETI

Filmska glasba BAKALINA VELIKA
Izvajalci JANI KUTIN
SAMO KUTIN
DEJAN LAPANJA
MARJAN STANIČ
ANDREA PANDOLFO
MATEJ MAGAJNE

Montaža ROŽLE BREGAR
ROK ROZMAN

Ilustracije in grafična podoba DALIBOR KAZIJA
Animiranje ROŽLE BREGAR

Zvokovna obdelava DALIBOR KAZIJA
GAŠPER LOBOREC
TOM LEMAJIČ

ROK ROZMAN - Režiser, producent in snemalec

Kajakaš, biolog, bivši olimpijski veslač in vodja največje evropske grassroots pobude za zaščito divjih rek, Balkan River Defence. Njegova strast je divja voda, njegovo življenje pa osredotočeno na reke. Dobitnik nagrade Zlato veslo.

Streamers, Steamers & Struggles on the Krka (8') - Režija, scenarij, 2022

<https://balkanriverdefence.org/sss-on-the-krka/>

Ena za reko: Zgodba Save (84') - Scenarij, tekst, 2022

<https://balkanriverdefence.org/zgodba-save/>

The Undamaged (52') - Scenarij, tekst, 2018

www.balkanriverdefence.org/the-undamaged/

One for the River: The Vjosa Story - Scenarij, tekst, 2015

www.vimeo.com/134500633

Balkan River Defence - ustanovitelj

www.balkanriverdefence.org

Zavod Leeway Collective - ustanovitelj in direktor

www.leeway-collective.com

ROŽLE BREGAR - *Režiser in direktor fotografije*

Direktor fotografije, režiser ter popotnik in alpinist. Član združenja filmskih snemalcev Slovenije. Njegova svetovno nagrajena dokumentarna in komercialna filmska dela odražajo ljubezen in predanost goram ter športom v naravi.

Triglav: Pot odrešitve (76') - Režiser, DOP 2026
www.triglav-potodresitve.si

Ena za Reko: Zgodba Save (84') - Režiser, DOP, 2022
<https://balkanriverdefence.org/zgodba-save/>

BBC: Earth's Great Rivers II - Danube / Jody Bourton (58') - DOP, 2020
<https://rozlebgregar.com/films/earths-great-rivers-ii-danube/>

Nepoškodovane (The Undamaged) (52') - Režiser, DOP, 2018
<https://vizualist.si/project/neposkodovane/>

Zadnji ledeni lovci (72') - Režiser, DOP, 2017
<https://vizualist.si/project/zadnji-ledeni-lovci/>

Aljažev stolp "Ta pleh ima dušo" / Vojko Anzeljc (52') - DOP, 2014
<https://vizualist.si/project/aljazev-stolp-ta-pleh-ima-duso/>

LeeWAY Collective je stičišče filmske produkcije, varovanja rek in zdrave pameti, ki z nekonvencionalnimi sredstvi spodbuja in varuje zadnje preostale divje koticke Evrope.

Ustvarjamo zgodbe, ki ne kratkočasijo, temveč odpirajo vprašanja in spodbujajo k ukrepanju.

©2026

home@leeway-collective.com

www.leeway-collective.com

LeeWAY Collective - zavod za promocijo in varovanje vodnih ekosistemov